

Förord

Vi är glada över att få ge ut detta nummer av vår tidskrift i allmän didaktik 2023. Som vanligt tar skribenterna upp viktiga frågor som har med lärares undervisning att göra. En central fråga i skoldebatten under 2020-talets har handlat balansen mellan mål kring inkludering och särskilda anpassningar i undervisning för elever med olika former av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller intellektuell funktionsnedsättning. I någon mån är de flesta som debatterat frågan eniga om att inkludering av särskilda anpassningar är önskvärt för att hantera dessa problematiker. För de elever i Sverige som har större svårigheter finns sedan 2011 en anpassad grundskola, men en sådan skolgång genomförs integrerad inom grundskolan. För elever med mindre svårigheter med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar handlar det om särskilda anpassningar inom grundskolan. Negativa erfarenheter av en tidig uppdelning av elever baserat på olika former av skolsvårigheter i grundskolan under 1960-talet och 1970-talet, ledde till strävanden, från politiker, forskare och lärare, mot en ökad inkludering av elever i den ordinarie undervisningen. Utvecklingen mot ökad inkludering i skola och undervisning, fortgick fram till 2010-talet i Sverige och övriga Norden. Under de senaste åren har det dock skett en förskjutning av den svenska skolpolitiska debatten; de svårigheter och problem som är förknippade med inkludering av elever med neuropsykiatriska funktionshinder har allt mer uppmärksammats i forskning, lärarutbildning (som ett examensmål) och i lärares fortbildning.

Detta är centrala teman för 2023 års nummer av *Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik*.

Jörgen Frostlund och **Pia Nordgren** konstaterar, i en forskningsöversikt med fokus på inkludering i skolan av elever med intellektuell funktionsnedsättning i Norden (utom Island), att forskningen visar att även om skolprofessionella i huvudsak ser inkludering som ett önskvärt ideal, finns ingen gemensam definition om hur inkludering definieras. De konstaterar även att det inom forskningsfältet saknas studier utifrån elevperspektiv, exempelvis hur elever med intellektuell funktionsnedsättning interagerar med andra elever. **Anita Norlund** och **Magnus Levinsson** skriver, i en studie som är en del av ett större forskningsprojekt, om neurovetenskap i lärares fortbildning och även de uppmärksammar ett ökat fokus på neurovetenskap i lärares fortbildning. De konstaterar att utvecklingen leder till vad de beskriver som en neuropsykologisk modalitet i skolan; en inramning av elevers skolsvårigheter som en del av en neuropsykiatrisk problematik där professioner som kan hantera dessa svårigheter, som psykologer, kuratorer och specialpedagoger, vinner företräde framför ett perspektiv, som upprätthålls av lärare, nämligen de som ser elevernas skolsvårigheter i ett pedagogiskt och didaktiskt sammanhang. I en studie om hur lärare utifrån kursplanen konstruerar kemiundervisning har **Charlotte Dunne** och **Maria Andrée** intervjuat nio lärare med fokus på kemiska sammanhang och kemiska samband på mellanstadiet. Begreppen valdes som utgångspunkt för intervjuerna eftersom de är centrala i kemikursplanen. Studien har fokus på hur lärare utifrån policydokument formerar sin undervisning. Sammantaget visar författarna att lärarna har en autonom inställning till ut-

2 *Förord*

formningen av sin kemiundervisning, och eftersom de baserar sina ställningstagande på olika utgångspunkter, tolkningar och tillvägagångssätt, kan man därför, i kemi såväl som i andra ämnen, förvänta sig en variation beroende på läraren gällande kemiundervisningens innehåll.

Mattias Börjesson
Huvudredaktör

Silwa Claesson
Ansvarig utgivare